

Információs rendszerek üzemeltetése

WiFi hálózatok üzemeltetése

Orosz Péter

2017.04.20.

Áttekintés

- 1. rész:** SOHO és enterprise WiFi hálózatok üzemeltetése
  1. Beltéri és kültéri infrastruktúra
  2. Lefedettség, rádiós paraméterek, felhasználók száma
  3. Interferencia és csillapítás hatása az átviteli teljesítményre
- 2. rész:** Központosított WiFi infrastruktúra
  1. Hitelesítés és hozzáférés-szabályozás: WPA2-PSK és WPA2 Enterprise
  2. Roaming konfiguráció és QoS hatások
- 3. rész:** Multimédia WiFi hálózatokban

Small Office – Home Office eszközök

- Teljesítmény, felhasználók száma
  - Biztonsági kérdések: hitelesítés, hozzáférés-szabályozás
  - Hatótávolság: néhányszor 10 méter
-
- Broadband router-be integrált WiFi bázisállomások
  - WiFi Extenderek
  - Munkaállomások
  - Mobil eszközök
  - IoT eszközök

Otthoni és SOHO WiFi rádiós kihívások

802.11 forrású interferencia:

- sűrűn telepített otthoni vagy irodai közegben kell üzemeltetni a bázisállomást és a kapcsolódó eszközöket: magas csatornakihasználtság
- szomszédos bázisállomás(-ok) fizikai közelsége

Rádióhullámok beltéri terjedése:

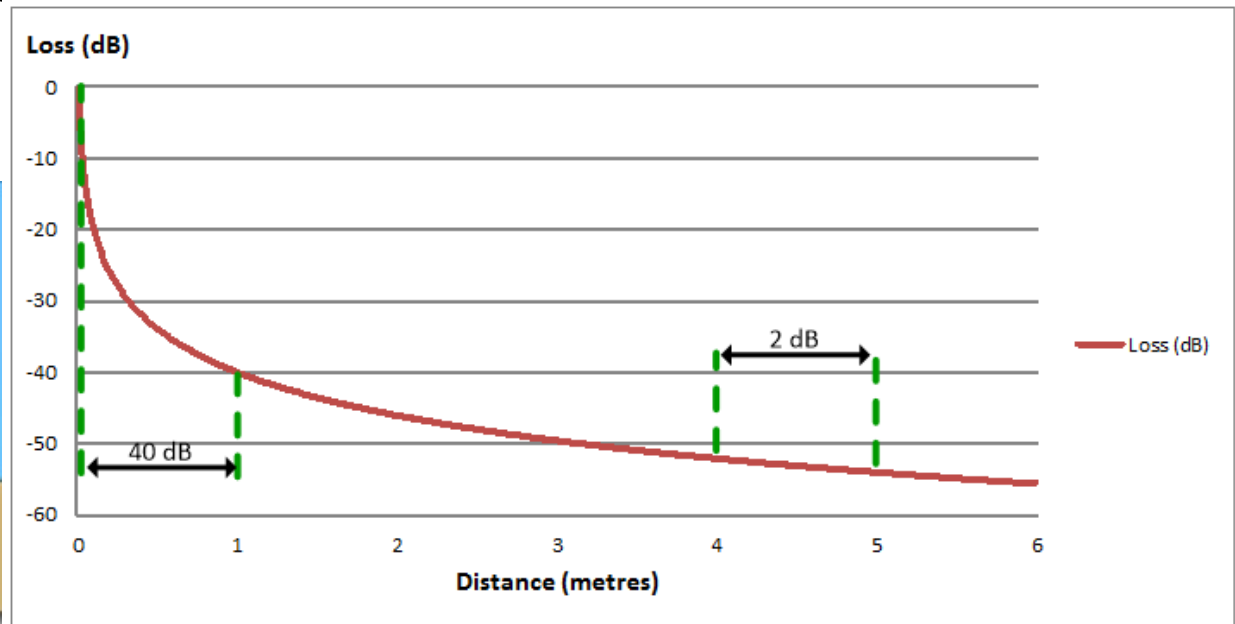
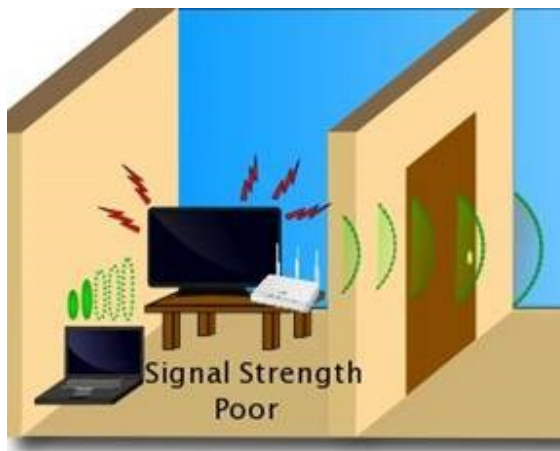
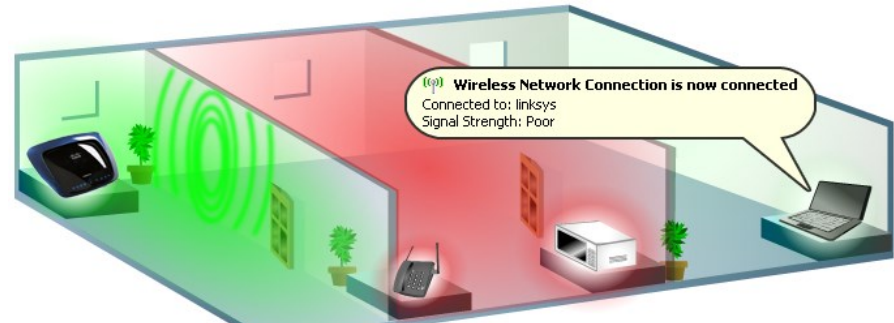
- szakaszcsillapítás
- építőanyagok csillapító hatása
- esetenként, időszakonként magas nem 802.11 forrású interferencia

Otthoni, SOHO WiFi: rádiós kihívások

- Szakaszcillapítás

$$a_{sz}^{[dB]} = 10 \cdot \lg\left(\frac{P_T}{P_R}\right) = 20 \cdot \lg\left(\frac{4\pi r}{\lambda}\right) - G_T^{dB} - G_R^{dB}$$

- Építőanyagok csillapítása
- Interferencia

802.11 antennák

- Körsugárzók (nyereség 3-5 dBi)
- Irányított antennák (nyereség 5-27 dBi)

omni

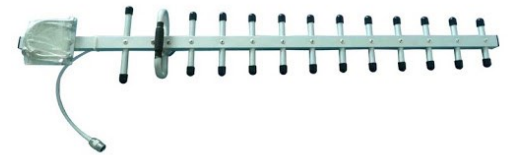
parabola

grid

szektor

yagi

WiFi rádiós sávok

- 2,4 GHz: 14 átfedő csatorna -> egy időben nem használható az összes
  - Szomszédos csatornák távolsága: 5 MHz
  - WiFi átvitel sáv szélessége: 20 MHz (40 MHz)

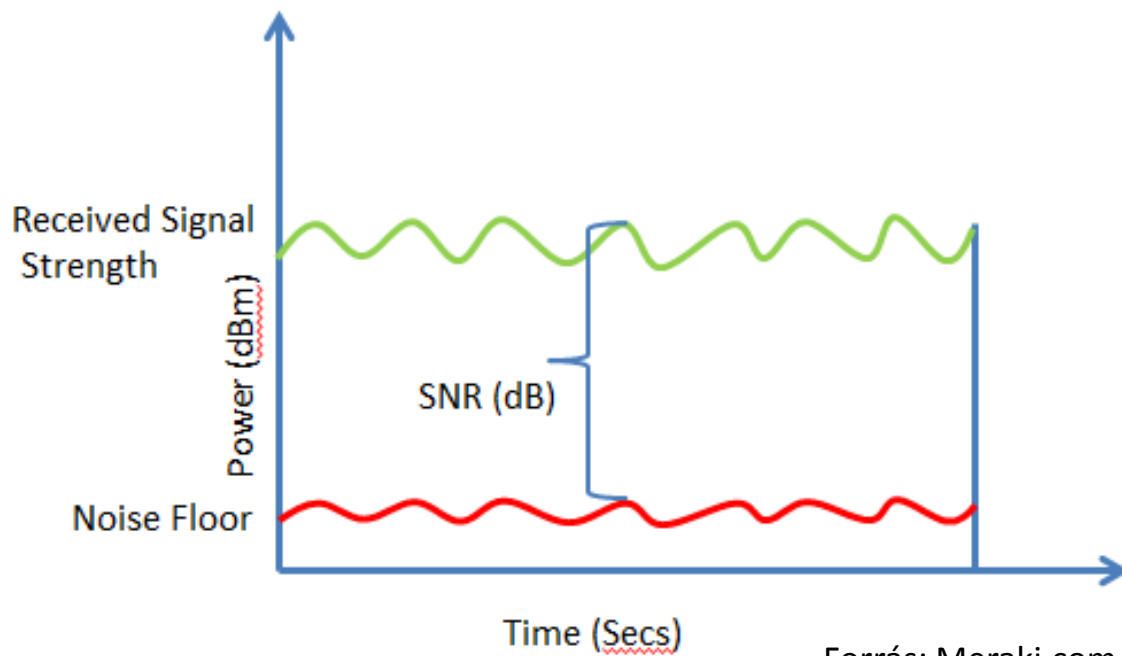
EU: 13 csatorna
USA: 11 csatorna

1, 6, 11 csatornák
használata: interferencia
minimalizálása

Forrás: <https://commotionwireless.net/docs/cck/networking/learn-wireless-basics/>

- 5 GHz: több nem átfedő csatorna

Rádiós jel/zaj viszony (SNR)

$$\text{SNR} = \frac{P_{\text{signal}}}{P_{\text{noise}}},$$

$$\text{SNR}_{\text{dB}} = 10 \log_{10} \left(\frac{P_{\text{signal}}}{P_{\text{noise}}} \right).$$

Forrás: Meraki.com

Adóteljesítmény (dBm - mW)

$$0 \text{ dBm} = 1 \text{ mW}$$

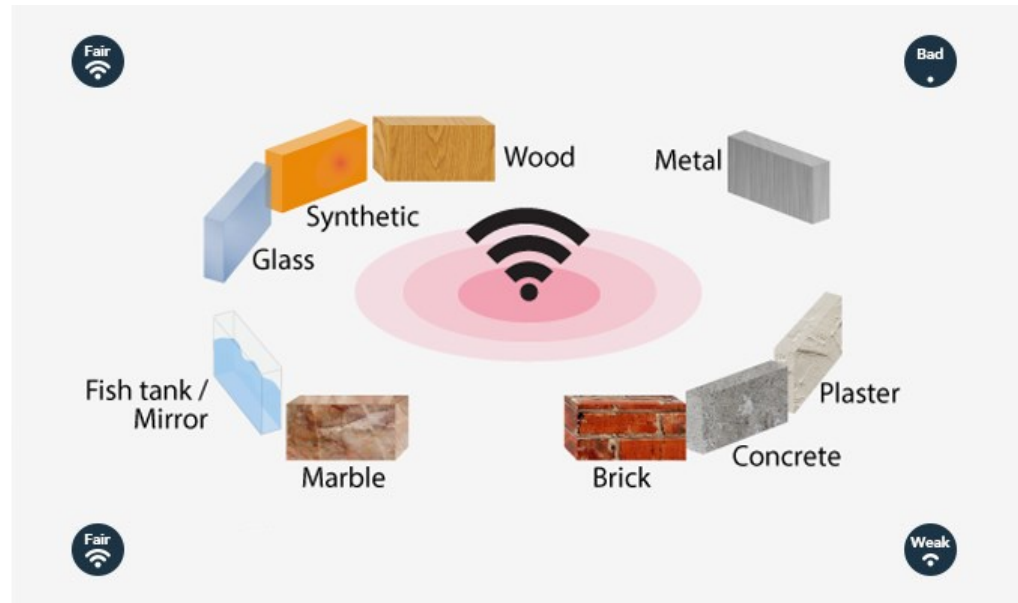
$$x = 10 \log_{10} \frac{P_{ad\acute{o}}}{1 \text{ mW}},$$

$$P_{ad\acute{o}} = 1 \text{ mW} \cdot 10^{\frac{x}{10}}$$

30 dBm	1 W
20 dBm	100 mW
10 dBm	10 mW
0 dBm	1 mW
-10 dBm	0,1 mW
-20 dBm	0,01 mW
-30 dBm	1 μ W
-60 dBm	1 nW
-90 dBm	1 pW

10 dBm-es növekmény 10-szeres teljesítménynövekedés

Építőanyagok csillapító hatása a mikrohullámú tartományban

<https://www.singtel.com/personal/i/internet/broadband-at-home/fibre-broadband-tips>

Signal Strength:
Excellent
> -50 dBm

Signal Strength:
Good
-50 to -60 dBm

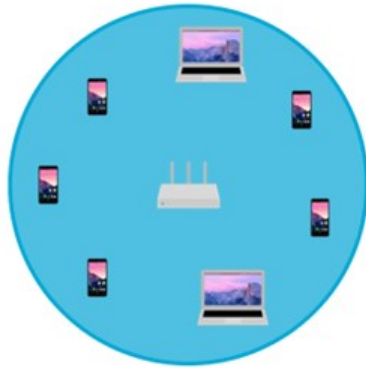
Signal Strength:
Fair
-60 to -70 dBm

Signal Strength:
Poor
< -70 dBm

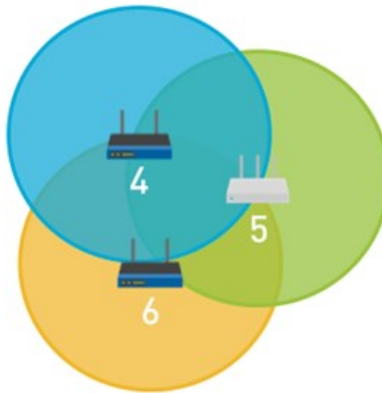
<http://www.hometoys.com/article/2015/10/installer-tips-understanding-wireless-ap-placement/32425/>

Co-Channel

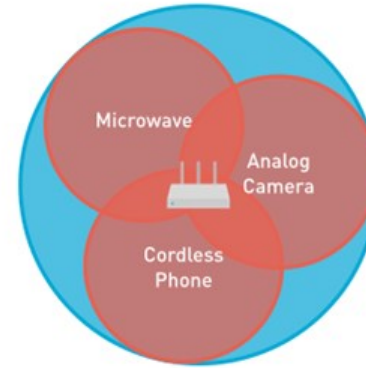
Every client and access point on the same channel competes for time to talk.

Adjacent-Channel

Every client and access point on overlapping channels talk over each other.

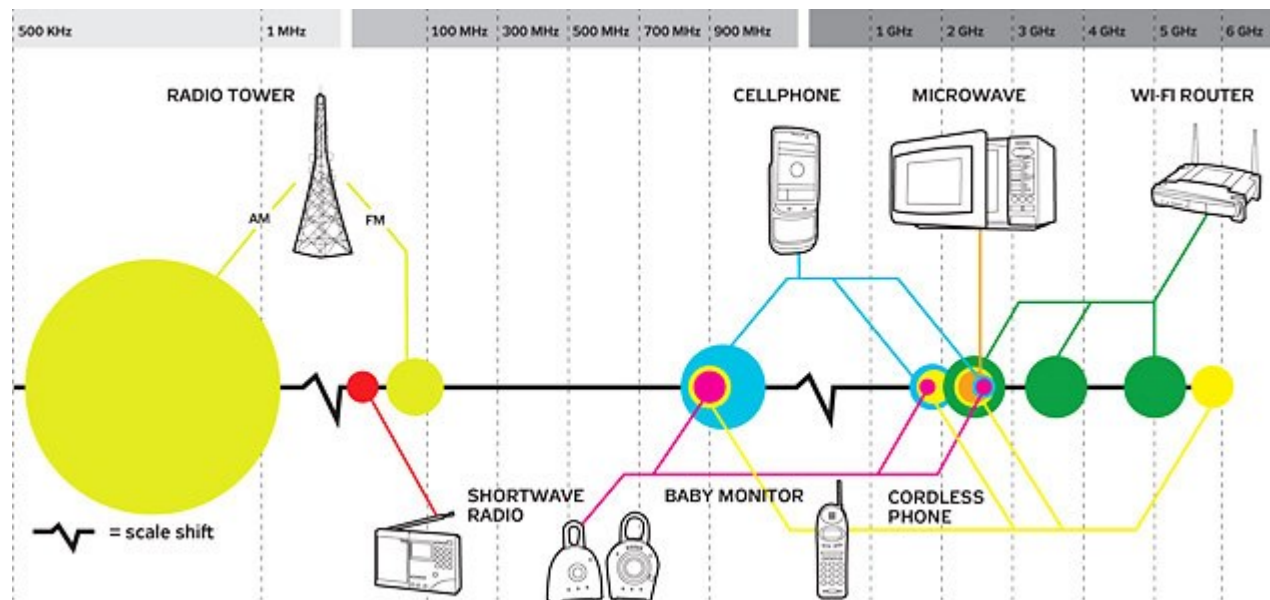
Non-Wi-Fi

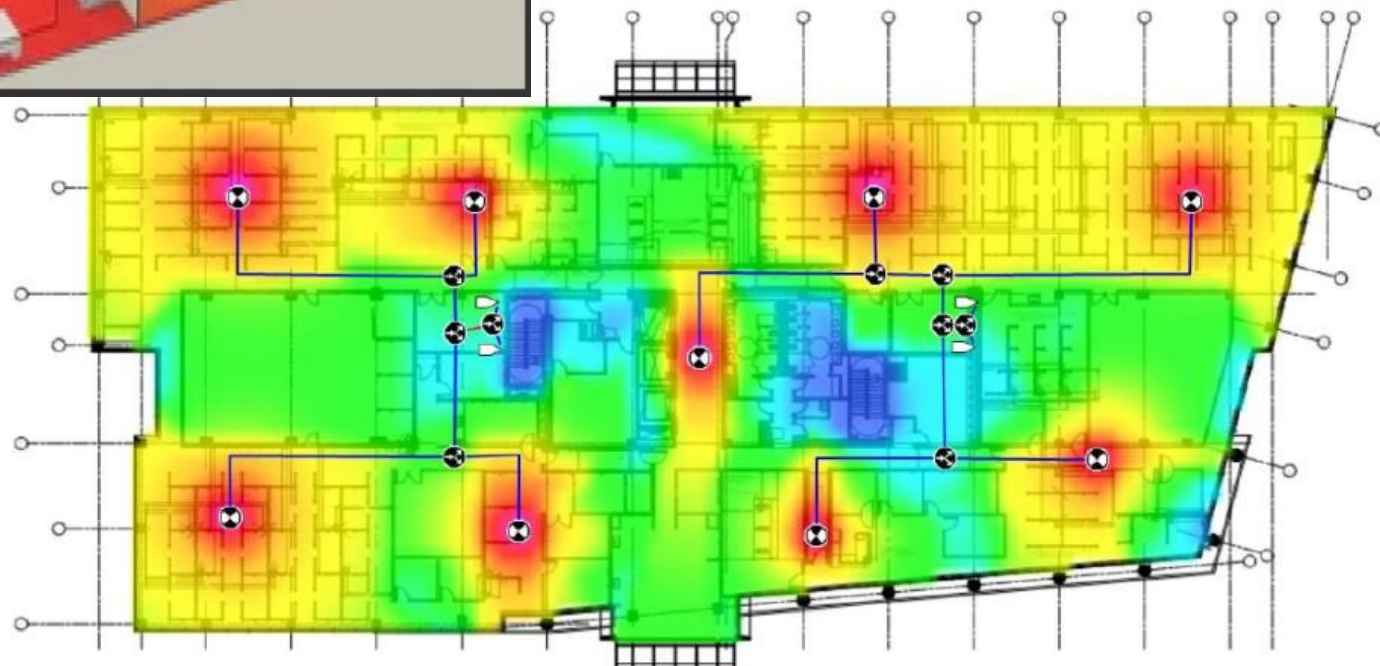
Non-802.11 devices compete for medium access.

Interferencia a 2,4 GHz-es ISM sávban

- Közelben működő WiFi AP-k
- Mikrohullámú sütő
- Bluetooth eszközök
- Bébiőrök, egészségügyi eszközök
- Vezeték nélküli otthoni telefonok

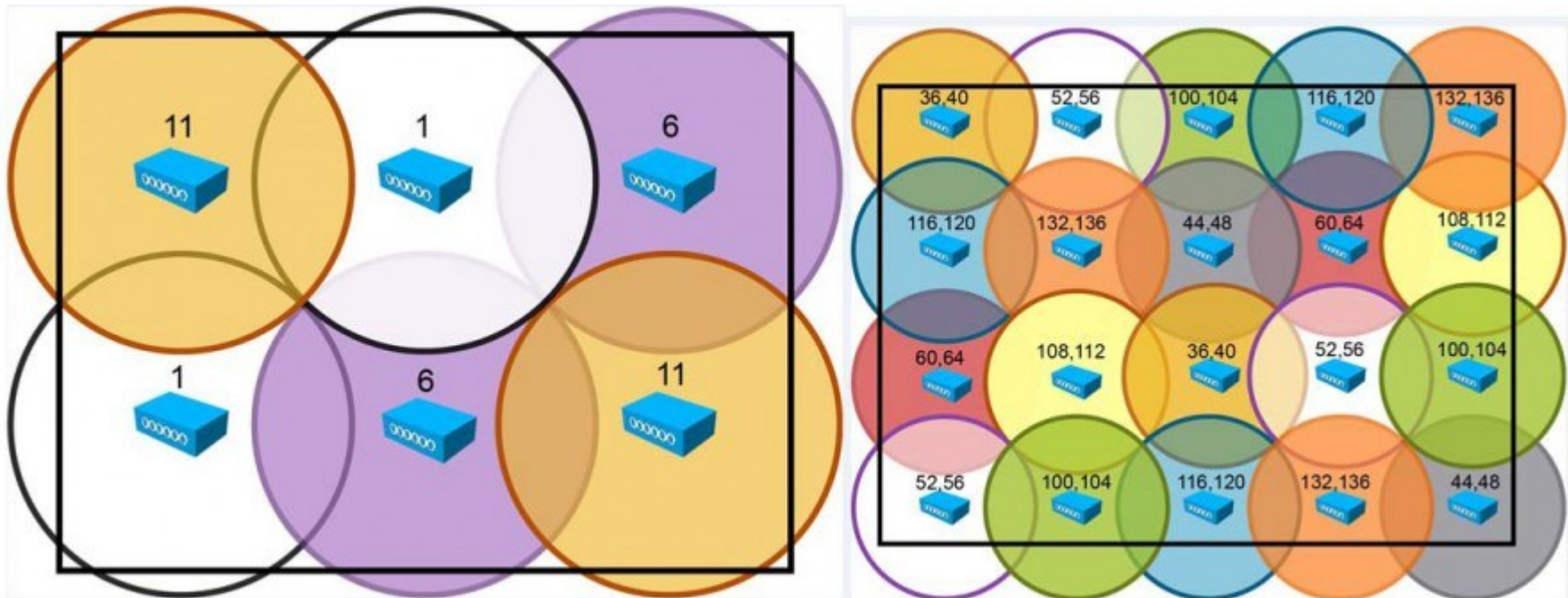
Lefedettség: rádiós hőtérkép

Szomszédos cellák csatornakiosztása

Szomszédos rádiós cellák közötti interferencia minimalizálása megfelelő csatornakiosztással (lásd a 7. diát)

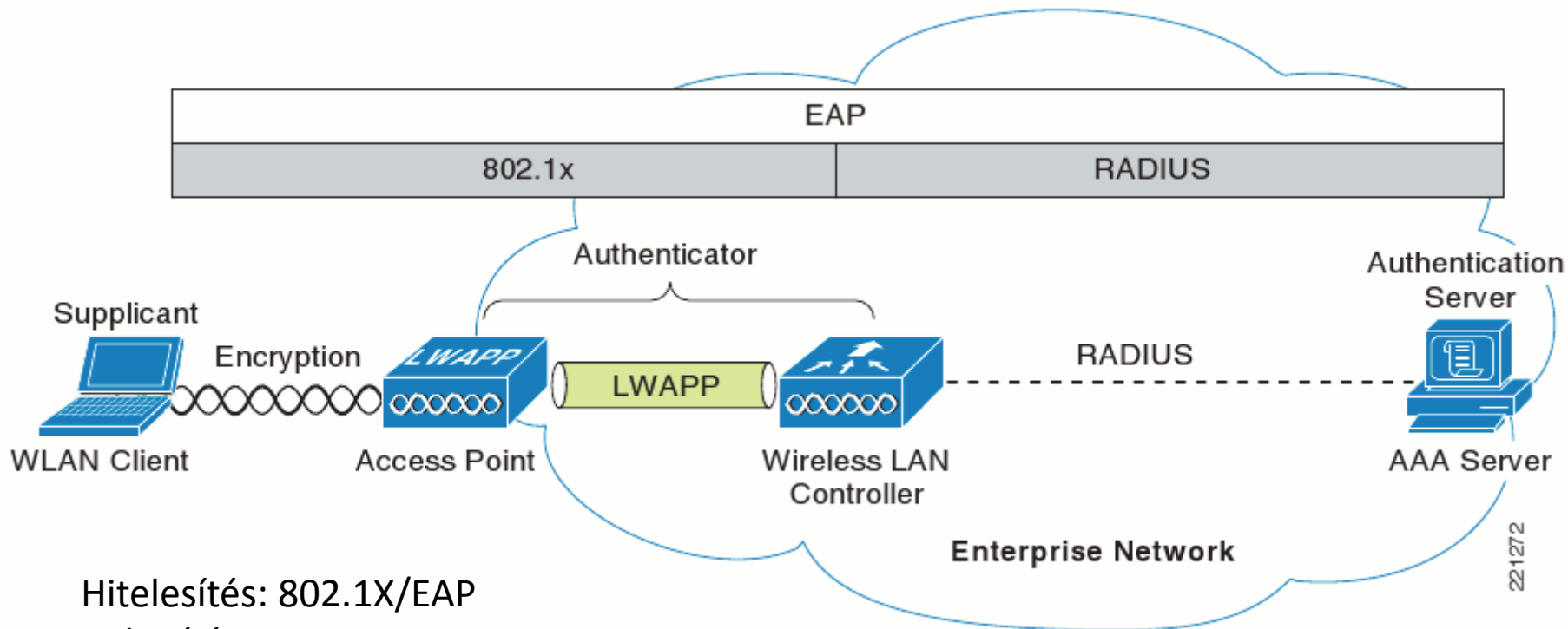

Eszközgenerációk egy hálózaton

Lassú (elavult technológiájú) eszközök visszafogják az azonos bázisállomáshoz kapcsolódó nagyobb sebességű eszközök átviteli teljesítményét.

Megoldás: Egyenlő adatmennyiség helyett egyenlő időrés mindenkinek (Airtime Fairness)

Hitelesítés és titkosítás: WPA2 PSK és Enterprise

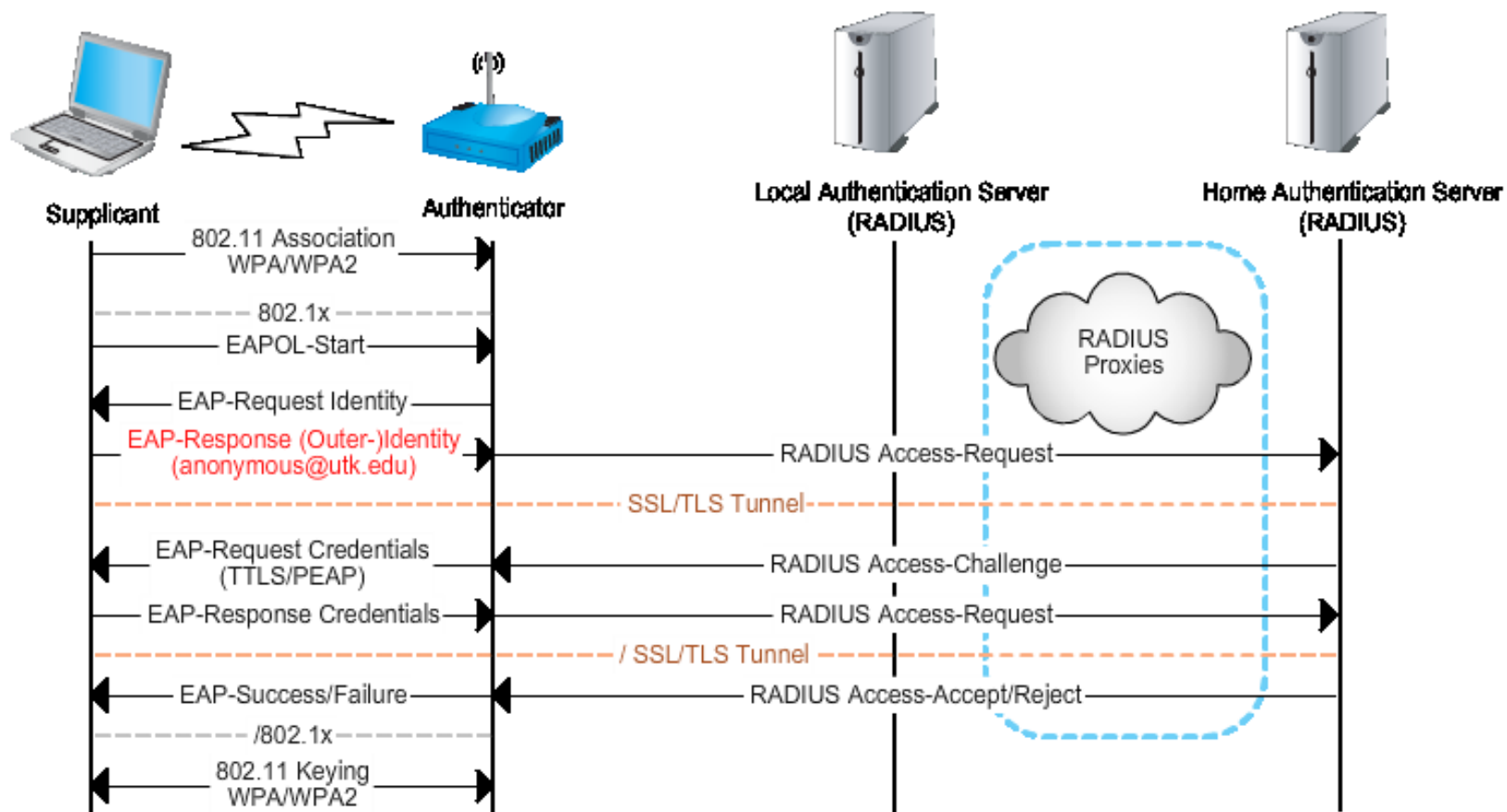

Hitelesítés: 802.1X/EAP
Titkosítás: TKIP, AES
Központi hozzáférés-
szabályozás: RADIUS, PKI

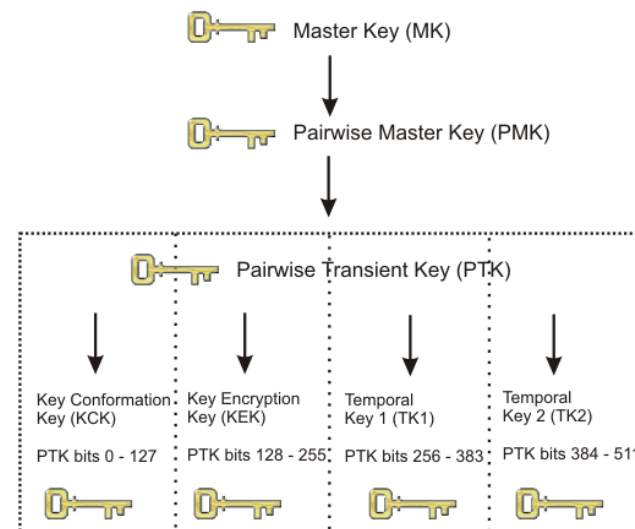
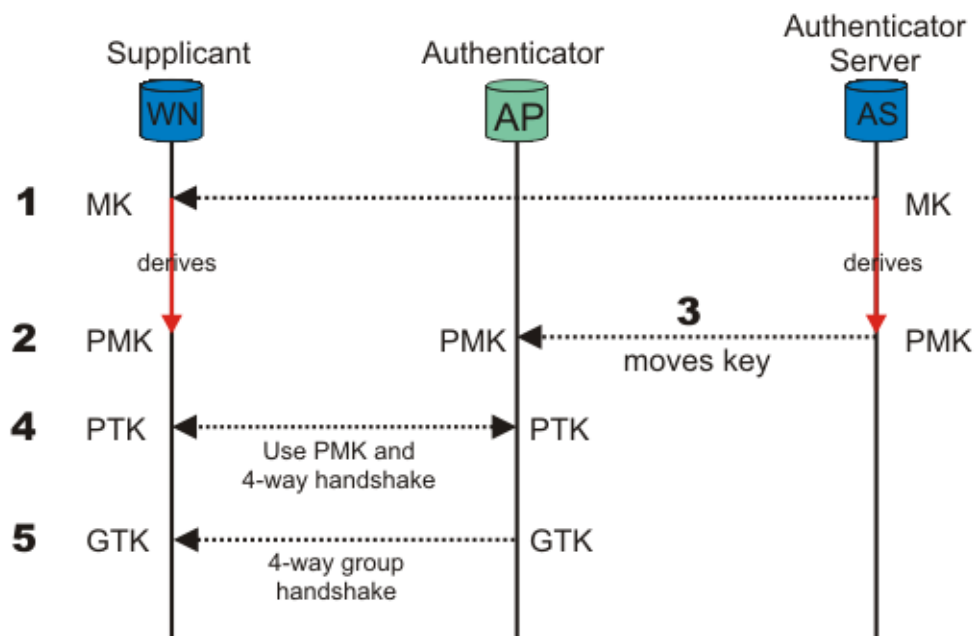
Forrás: cisco.com

Hitelesítés

Kulcsgenerálás

Multimédia WiFi hálózaton

QoS megfontolások:

- A 802.11 oszott közeghozzáférésű hálózat
- A rádiós kapcsolat half-duplex!
- Valós idejű alkalmazások által támasztott követelmények
  - Alacsony késleltetés és késleltetés-ingadozás
  - Alacsony csomagvesztés
  - Megfelelő átviteli ráta

QoS technológiák 802.11 hálózatokban

WMM (WME): Wireless Multimedia Extensions – 802.11e

Forgalmi prioritási szintek: voice, video, best effort, background

Élő bemutató - áttekintés

SOHO AP teljesítményteszt

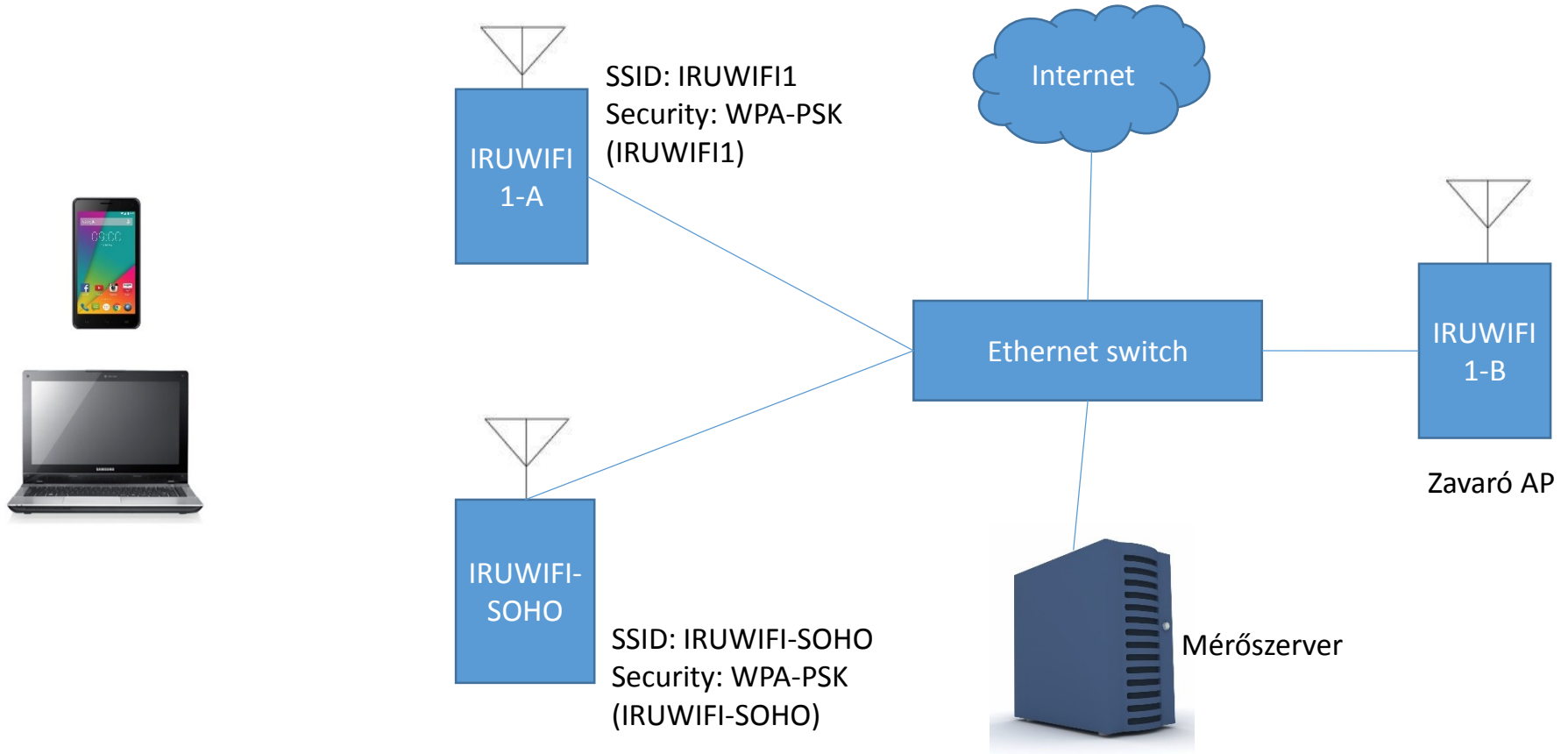
1. Egy kliens kapcsolódása és sebességteszt
2. További 25 kliens kapcsolódása, párhuzamos sebességteszt

Kültéri professzionális AP teljesítményteszt

1. Egy kliens kapcsolódása és sebességteszt
2. További 25 kliens kapcsolódása, párhuzamos sebességteszt
3. Interferencia hatása az átviteli teljesítményre
4. Teljesítményteszt az 5 GHz-es sávban (1 és 25 kliens)

Emberi test hatása az átviteli sebességre

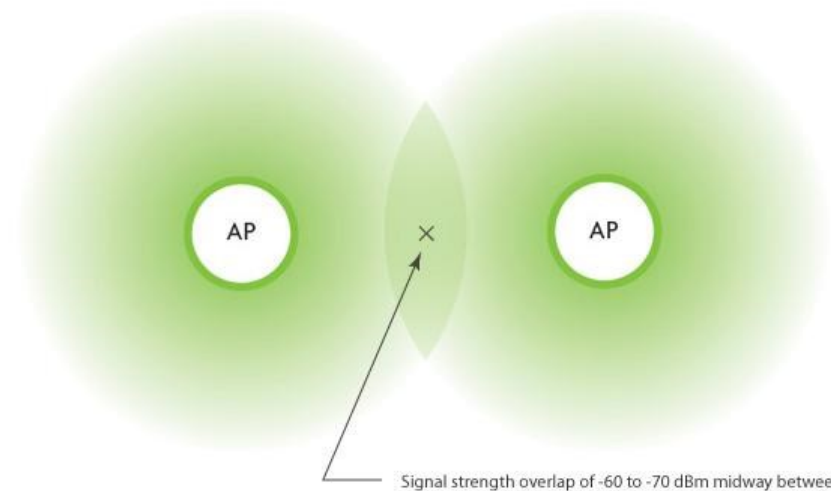
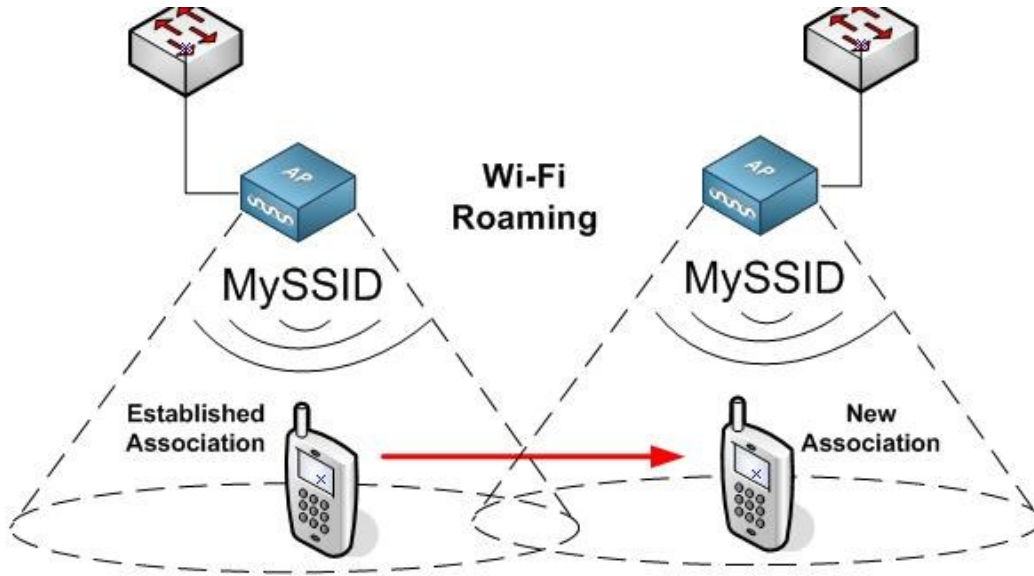
Élő bemutató - topológia

Mobilitás vezeték nélküli hálózatban

- Fizikai mozgás rádiós cellán belül
- Fizikai mozgás rádiós cellák (AP-k) között
  - Layer-2 roaming: bázisállomások azonos IP hálózatban
  - Layer-3 roaming: bázisállomások különböző hálózatban (mobil IP)

802.11 roaming

Signal strength overlap of -60 to -70 dBm midway between two APs.

Kérdések

- Milyen fázisai vannak a roaming folyamatnak?
- Mennyi ideig tart?
- Változik-e az IP címünk a cellaváltás hatására?
- Mi történik az alkalmazásokkal a cellaváltás folyamata során?
- Mit érzékel a folyamatból a felhasználó?

Barangolási sémák

Nomadic roaming

A rádiós cellaváltás ideje alatt a csomópont nem használja a vezeték nélküli hálózat erőforrásait.

Példa: vállalati környezetben működő WiFi hálózathoz kapcsolódó munkaállomásunkkal átmegyünk egy másik helyiségbe vagy épületbe

Seamless roaming

A céllaváltás ideje alatt is használjuk a hálózati szolgáltatásokat.

Pl. Mobilhálózati cellaváltás beszélgetés közben

WiFi roaming alapelvek

- Lekapcsolódás felkapcsolódás előtt: hurokmentes topológia, broadcast storm elkerülése
- Felkapcsolódás lekapcsolódás előtt: spanning tree alkalmazása a hurkok kezelésére, kettős üzemű kliens rádió (több csatorna elérése egyidőben – megnövekedett komplexitás)

Roaming fázisok

1. Csatorna-szkennelés
2. 802.11 hitelesítés
3. 802.11 kapcsolódás
4. 802.1X hitelesítés

Layer-2 roaming

- Mindig a kliens határoz a roaming végrehajtásáról
  - Miért jó ez?
- A kliens dönti el, hogy melyik szomszédos bázisállomáshoz kapcsolódik
  - Lehet-e támogatni a klienst a választásban?
- A kliens kezdeményezi a roaming folyamatot

Megjegyzés: a cellaváltási folyamatot bázisállomás oldalról lehet segíteni (erről később).

Roaming algoritmusok

- A 802.11 nem specifikál roaming algoritmust: egyedi gyártói implementációk alapvető együttműködés biztosítása mellett
- Az egyedi roaming implementációk növelik a piaci versenyt a gyártók között: gyorsaság/stabilitás
- Mérhető paraméterek: jelerősség, újraküldések száma, kihagyott beacon üzenetek száma, stb.
- Roaming idő vs. hálózati elérés stabilitása

Új bázisállomás keresése

Passzív keresés: A kliens minden érvényes csatornába belehallgat és várakozik az AP által küldött beacon keretekre.

(Beacon periódusidő alapesetben 100 ms!)

Aktív keresés: A kliens probe kérést küld és az AP-tól probe választ vár. Minden érvényes csatornán kb. 10-20 ms ideig várakozik a válaszra.

Keresési mód	Előnyök	Hátrányok
Passzív: beágyazott rendszerek	Energiatakarékos (nincs probe üzenet)	Hosszabb roaming idő, sikertelen roaming SSID-t nem tartalmazó beacon üzenet esetén
Aktív: PC kliensek, WiFi/VoIP telefonok	Rövidebb roaming idő, célzott kapcsolódás	A probe kérés kiküldésének energiaigénye jelentkezik a kliensen

Mikor keressük az új AP-t?

- Már a normál forgalmi viszonyok között, periodikus feltérképezéssel: preemptive scanning
- A roaming folyamat alatt: on-the-fly scanning

Preemptive scanning

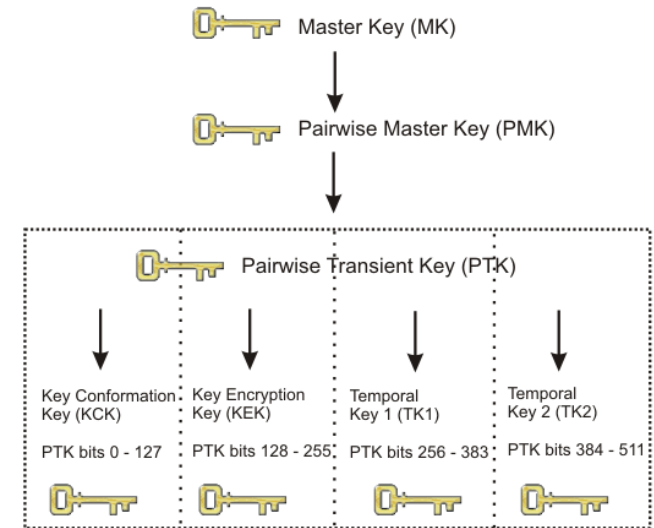
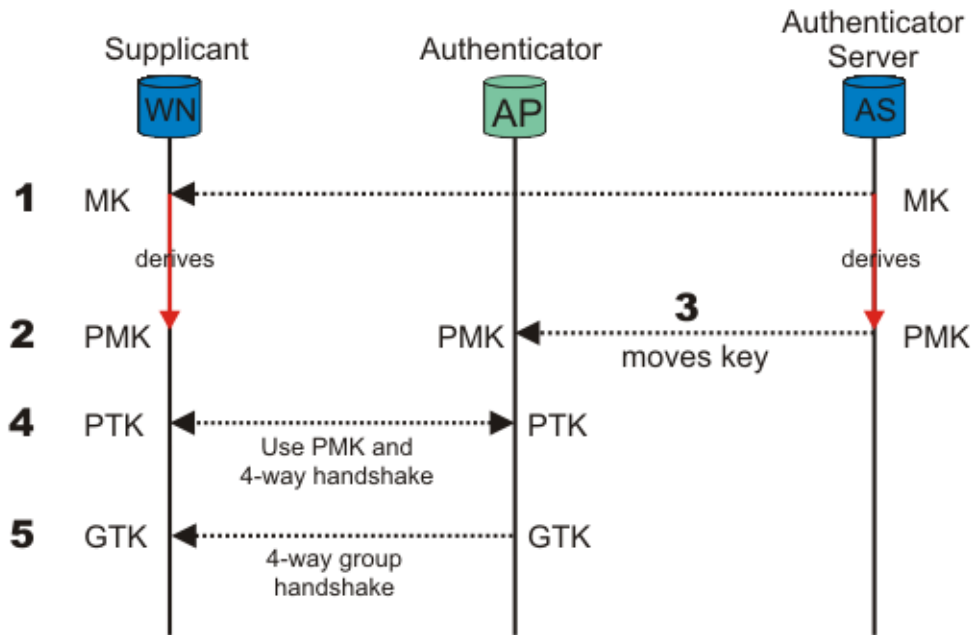
Előny

- Jelentősen lerövidül a roaming idő: valós idejű alkalmazások QoE-szintje kevésbé csökken.

Hátrányok

- A keresés miatt meg kell szakítani a normál forgalmazást.
- A keresést követően az AP-nak újra kell küldenie az elveszett üzeneteket.
- Ennek a fogalmi kiesésnek közvetlen hatása van az alkalmazás QoE szintjére: átviteli ráta csökkenése, többletkésleltetés
- Gyorsan mozgó kliens esetén a roaming megkezdésekor rendelkezésre álló AP lista nem tartalmazza az optimálist választást

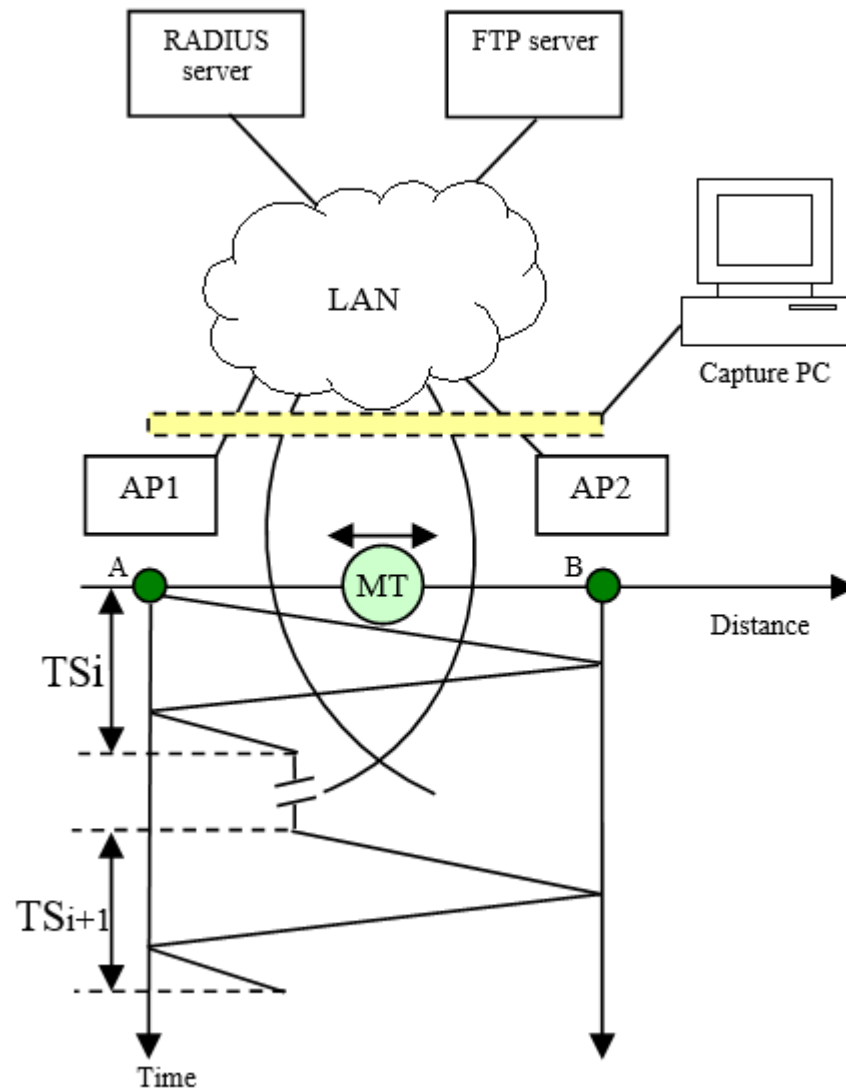
Kliens hitelesítése: 802.1X / 802.11i

Gyorsított roaming

- 802.11k/802.11r – load balancing, fast transition
  - AP terhelések kiegyenlítése
  - Előrehozott kezdeti kézfogás: PMK előzetes előállítása
- Opportunistic Key Caching: PMK cache-elése broadcast tartományon belül
- Gyártói megoldás: zero handoff (Ubiquiti)

Roaming idő vizsgálata

Élő bemutató - áttekintés

L2-es roaming AP oldali támogatás nélkül:

Fizikai mozgás két rádiós cella között

Vizsgált forgalom:

- Ping teszt
- Élő videó streaming teszt, QoE hatások vizsgálata

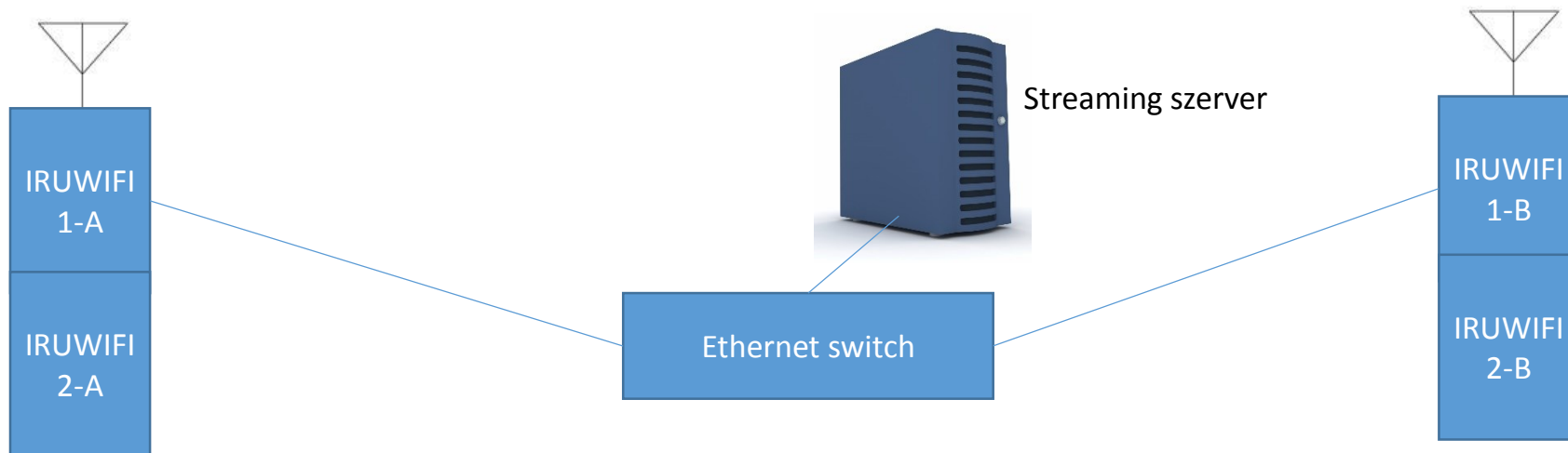
AP oldalon támogatott L2 roaming:

- 802.11k/r
- OKC
- Seamless roaming

Vizsgált forgalom:

- Ping teszt
- Élő videó streaming teszt, QoE hatások vizsgálata

Élő bemutató - topológia

Nem gyorsított roaming
SSID: IRUWIFI1
Security: WPA-PSK
(IRUWIFI1)

Gyorsított roaming
SSID: IRUWIFI2
Security: WPA-PSK
(IRUWIFI2)